

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

07

Hely

Idő

"1918"

Szerző: Várnai István

Cím: A Vörös Ujság szerkesztőségében

Forrás: Magyar Hirlap

Bp

1918. 12. 15

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A Vörös Ujság szerkesztőségében.

Hogyan tervezik nálunk a proletárdiktatúrát?

A Magyar Hirlap
tudósítójától.

129

A múlt héten egy kis négyoldalas, vidéki külsejű ujságot dobtak az utcára Budapesten, vagy husz rikkancs száguldott vele végig a kerutakon és a külváros utcáin; a lap, melynek *Vörös Ujság* volt a címe, valami ismeretlen, új hangot vitt az emberek közé. Percek alatt szétkapkodták a lapot és ez órától kezdve Budapesten mindenki tudta, hogy valóban él és működik a magyarországi kommunista pártja, amelynek cselekvéseiről és terveiről mindaddig csak halvány képzeteik, ellenőrizhetetlen hallomásaik voltak. A kommunista párt kialakulását és megerősödését nehéz volna leírni. Tény, hogy a háború alatt is voltak hívei a kommün eszméinek Magyarországon, szélsőséges szocialisták, akiknek ideáljai azonban a fantasztikummal voltak határosak, mert a régi világrendben sehogy sem volt elképzelhető ezeknek az eszméknek a megvalósulása. Nos, a régi világrend a háború vérözönében elsőben Oroszországban bukott fel, azután a monarchiában és Németországban. Megszűnt az autokrácia diktatúrája mindenütt, ahol meg-

verték a hadseregeket. A szocializmus, az emberi jogegyenlőség elvei szinte önmaguktól érvényesültek, s míg Oroszországban a szocializmus már végső formájában, az ugynevezett tanácsköztársaságban alakult ki, addig nálunk és Németországban ezidőszert a progresszív, terrornélküli szocializmusnak vannak többségben a hívei. A *Vörös Ujság* a kommunizmust hirdeti és szószólója állítólag félmillió magyarországi embernek, akiknek legnagyobb része az Oroszországból hazatért hadifoglyok közül került ki. Az országban jórészt még értetlenül állnak szemben a kommunizmus harcosainak főrekvéseivel. Noha a propaganda a legszélesebb méderben folyik, vannak bizonyos titkos részek, amelyek felől a legkülönbözőbb verziók vannak elterjedve. Általános a félelem, hogy a kommunisták mihamarabb a terror eszközeivel fognak élni és fegyverrel a kezükben, sokak szerint pogrommal kapcsolatosan egyik napról a másikra akarják végrehajtani a kommunista programot.

Ma délelőtt elmentünk a *Vörös Ujság* szerkesztőségébe, hogy ha lehet, információkat kapjunk a párt magatartására vonatkozóan. A lapon a szerkesztőség címének az Ügynök-utca

17. számú ház negyedik emelete van feltüntetve, de az ajtón egy cédula jelzi, hogy a szerkesztőség átköltözött a Visegrádi-utca 15. számú házba. A Visegrádi-utcában, egy új ház első emeletén nagy helyisége van a *Szabadgondolat* című folyóiratnak; a kommunisták ebbe a helyiségbe költöztek. Teli vannak a szobák. Sok fiatalember, valószínűleg egyetemi hallgatók, azután intelligens arcú közkatonák sokukon földszinű uniformis, oroszországi hadifogságuk alatt öltöztek ilyen színű ruhába. Az egyik kis helyiségben a Vörös Ujságnak a nyomdából most érkezett példányai vannak nagy halomba összehordva. Egy fiatalember tíz fillérijével árusítja őket a szerkesztőség látogatói között. Meglátunk egy ismerőst, akiről mikor egy éve utoljára láttuk, fel sem tételeztük volna, hogy valamikor szélsőségesen szocialista lesz, megkérjük, mutasson be valakinek, aki minket a dolgokról megbízhatóan informálhatna.

— Információ? Minek az polgári lapnak? Olvassa el elvtárs a Vörös Ujságot, abból megtud mindent.

Egy sovány, magas, szürke-niszterű kommunista, aki később megmondta, hogy állami hivatalnok, már sokkal résztvevőbb volt hozzáunk. Félrevont egy másik szobába és ott előbb csendesesen, később, mikor szavait a legnagyobb helyesléssel vették tudomásul a körülállók, növekedő extázissal, fanatizmustól csillogó szemmel tartott magyarázatot a párt állásfoglalásáról.

— A burzsoázia esőkönyössége egyre jobban megtörik, — s a világon mindenütt a szocializmus veszi a uralkodó hatalmát. Nemcsak a megmert országokban van így, de kinyílt a szemé az egész világ proletariátusának. Mit akarunk? Az új világrendnek a legteljesebb emberi jogegyenlőségen kell felépülnie. Az államban mindenkinek szava legyen, a termelést közösen igazgassák, szünjön meg az egyesek tőkénének uralma, s akkor boldog lesz mindenki, aki dolgozni fog. Mikor nálunk a forradalmat a nép megcsinálta, még nem voltak kialakult eszméi. Csak a türheterlen autokráciát rázta le magáról. Mi kommunisták az igaz utra akarjuk terelni a forradalom eredményeit. Az a szocializmus, amit ma képviselnek a magyar kormányban, nem az igazi szocializmus. Ez temérdek koncessziót tesz a tőkének s ha ez a szocialista párt kerül uralomra, úgy megint csak klikk uralom lesz Magyarországon. A tanácski köztársaságot kell megvalósítani. Nem az orosz mintájú bolsevizmust, mert ennek az a szörnyű hibája, hogy egyik napról a másikra akarta ráoktrofálni a tömegekre és a még hatalmon levő burzsoáziára és autokráciára az új világrendet, hanem a tiszta kommunizmust kell megcsinálni. Lehet, hogy végső eredményében ez más színezetű lesz, mint más országoké, de hiszen a magyar fajiságnak mások a törekvései, mint a többi fajoknak. Nacionalista kérdéseket mi nem ismerünk. A parlament, amelyet az általános tíkos választójog alapján is hívnak össze, nem lesz ideális fórum. A tanácski köztársaság szervezete egészen más. A falvak külön követenácsokat választanak, amelyek a közös ügyek intézésében a járások tanácsaiban egyesülnek s a járási, a kerületi tanácsok pedig a kormányzósági tanácsokban. Minden követ-tanácsnak meg van a végrehajtó bizottsága, amely a hatalom képviselője és a folyóügyek intézője. A köztársaság legfőbb hatalma a kongresszus. Minden városi követ-tanács huszonötezer választó után, a kormányzósági tanács pedig 125 ezer tag után egy-egy követet küld a kongresszusra. Ez választja meg a központi végrehajtó bizottságot. A tanácski köztársaságban azoknak van joguk és azoké a hatalom, akik munkájukból élnek, a gyárak, műhelyek, hivatalok, bánya, erdő és mező munkásainak. A munkások maguk ellenőrzői a termelésnek, míg a köztársaság veszi kezébe az összes gyárakat és műhelyeket is.

Informátorunk egyre tüzebben beszél, nem is tehetünk fel hozzá kérdéseket. Mikor végre egy pillanatra megáll, megkérdezzük, hogyan gondolják mégis diadalra vinni ezeket az eszméket.

— Két felfogás van. Az egyik szerint a terror eszközeivel minél hamarabb, a másik szerint, amelynek én is híve vagyok, a kommunista párt folytonos agitációjával, amelynek végül is eredményre kell vezetnie, hiszen a kommunista ideálok láthatóan elhatalmasodnak az egész világon. Franciaországban, Olaszországban, egyre növekszik a mi hatalmunk. Romániában parasztlázadás van, általában a legtöbb országból örvendetes hírek érkeznek. Mi sehol nem léptünk még akcióba. Azok a hírek:

mintha mi pogromot akarnánk rendezni, nem fedik a valóságot már azért sem, mert mi nem akarunk pogromot rendezni. Tény, hogy Magyarországon a vállalkozások, üzletek legnagyobb része zsidó kézben van. Ennek oka az, hogy a zsidó szívós faj, amelyet tüzzel-vassal igyekeztek elnyomni, de éppen az elnyomtatás acélozta meg őket. Ha már most a tőkét csakugyan ki akarjuk csavarni mostani tulajdonosaik kezéből, akkor bizony legnagyobb-részt zsidók kezéből kell kicsavarnunk azt. De ne felejtse el, hogy van zsidó proletariátus is, ezek a mi testvéreink! Vörös gárdánk egyre növekszik erőben. Elszedik fegyvereinket, de mi mégis szert teszünk majd azokra. A pogrom híret a „fehér gárda” terjeszti, Barthának, a bukott hadügyminiszternek aktív katonatisztekéből álló csatlósai, akik a kaszárnyákban az ellenforradalom mérgező magvát akarják elvetni. De ez nem fog sikerülni nekik. A vörös gárda öntudatos és nem fogja elhalározni magát feleletlenül cselekvésekre.

Informátorunk befejezte beszédét. Minket felvilágosított, nagy munkájának ezt a kis epizódját tehát elintéztnek tekintette. Odafordult a szobába bejött néhány katonához.

— Ma este ülés, ugy-e? Okvetlen eljövök.

Sajnáljuk, hogy mi nem lehetünk jelen.

Kifelé indulunk. Az előszobában hirtelen szembetalálkozunk egy köpecs, angolosra nyírt bajszú kommunistával, volt szocialista újságíróval, akiről szeltében azt mondják, hogy ő a szervezkedés lelke, a mozgalom egyik legnagyobb súlyú vezére. Nem irjuk ki a nevét, hódolunk a kommunizmus amaz igazságának.

hogy személyi kultuszt nem szabad üzni a kommunista eszmékkel kapcsolatban, mindenki testvér: vezető az, akit a közbizalom erre a helyre emel. Neki is elmondjuk, miért jöttünk. Haragszik, amiért dikcióztak nekünk.

— Hiteles információ az, ami a Vörös Újságban olvasható. Semmi más.

És kijelöl a lapban egy részt, ez a legaktualisabb, a kormányválság kritikája.

A „Vörös Újság” cikkének illető része így hangzik:

„De hiába tanakodnak, hiába oldják meg „a kormányválságot” jobbra vagy balra. Nem kormányválság az, amely megoldásra vár, hanem államválság. Az állam jutott csödbe, a kizsákmányoló állam. Csödbe jutott az egész világon s a speciális magyar tragikomédia éppen az, hogy sohasem tudtak a maguk határainál tovább látni s a nagy nemzetközi történésekbe belekapcsolódni. Most három és egy negyed vármegyére szorult a hatalmuk, még mindig azt hiszik, hogy elszigetelten állnak, még mindig azt hiszik, hogy ők maradhatnak a koncon, s ez idézte elő a kormányválságot. Pedig a kapitalizmus nemzetközi csödjé veti el ide hullámaít s rántotta bele a bukásba az ő magyar államukat.”

(Ezzel a kritikával egyébként lapunk mai számának vezető helyén foglalkozunk.)

— Ez most a mi megnyilatkozásunk — mondotta ezután. — És ha még szolgálatot akar tenni nekünk, azt írja meg, hogy legfrissebb értesülésünk szerint Tomszokban és Omszokban, Oroszország legfőbb kenyérmagtermő vidékein szintén kitört a kommunista ellenforradalom. Tíz-tizenötezer magyar is részt vett benne. A többi külföldi jóhírekről majd hétfőn. . .

Várnai István.